

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17CoCsp/27/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117219680
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8117219680.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a sudcov JUDr. Moniky Juskovej a Mgr. Miloša Koleka, v spore žalobkyne: L. B., V.. X.X.XXXX, P. M. X, XXX XX Y., právne zastúpená JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, advokátska kancelária so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: mBank SPÓLKA AKCYJNA, ul. Senatorska 18, 00-950 Varšava, Poľská republika, akciová spoločnosť zapísaná v Národnom súdnom registri vedenom Okresným súdom v meste Varšava, 12. obchodné oddelenie, pod číslom KRS 0000025237, ktorá podniká na území Slovenskej republiky prostredníctvom mBank S.A., pobočka zahraničnej banky, Pribinova 10, 811 09 Bratislava, IČO: 36 819 638, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 8Csp/199/2017-39 zo dňa 12.12.2018 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 8Csp/199/2017-71 zo dňa 15.05.2020 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok v spojení s opravným uznesením.

Žalobkyni priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol:

I. Súd u r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o poskytnutí hotovostného úveru „mPÔŽIČKA“, č. X., z 18.12.2008, v Článku V. Odstúpenie od zmluvy - bod 9.6, v znení: „V prípade neuhradenia ktorejkoľvek splatnej čiastky Úveru, príslušenstva a/alebo poplatkov v dohodnutom termíne, je Dlžník povinný zaplatiť mBank z takej čiastky úroky z omeškania, ktoré sú ku dňu uzavretia tejto zmluvy vo výške 30% ročne.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

II. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 %, s tým, že o ich výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnom skončení veci.

Prvoinštančný súd takto rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobkyňa voči žalovanému domáhala určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky uvedenej v čl. V. bod 9.6. Zmluvy o poskytnutí hotovostného úveru „mPÔŽIČKA“.

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. § 497 Obchodného zákonníka, § 52, § 53 ods. 1-3, ods. 4 písm. k), ods. 5, § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa (ďalej len zákona č. 250/2007 Z.z.) a uviedol, že žaloba je dôvodná, a preto jej vyhovel.

Vykonaným dokazovaním zistil, že medzi stranami sporu bola dňa 18.12.2008 uzatvorená formulárová spotrebiteľská zmluva. V bode 9.6 úverovej zmluvy bolo dojednané, že v prípade neuhradenia ktorejkoľvek čiastky úveru, príslušenstva a/alebo poplatkov v dohodnutom termíne je dlžník povinný zaplatiť mBank z takej čiastky úroky z omeškania, ktoré sú ku dňu uzavretia zmluvy vo výške 30 % ročne. Uvedenú podmienku považoval za neprijateľnú, pričom poukázal na rozsudok Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Obdo/4/1994 z 29.3.1995, v zmysle ktorého nie je možné požadovať úroky z omeškania z príslušenstva, nakoľko toto nie je súčasťou pohľadávky. Takto stanovený úrok z omeškania je pre spotrebiteľa oproti predpisom občianskoprávnym nevýhodným. Súd s poukazom na ust. § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka považoval dojednanie za obchádzanie zákona, a preto je neplatné s poukazom na ust. § 52 ods. 2 v spojení s § 39 Občianskeho zákonníka. Ak žalovaný v zmluve stanovil výšku úroku z omeškania 30 %, stanovil ju v rozpore s ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy o úvere. Pre výšku úroku z omeškania pri omeškaní spotrebiteľa sú rozhodné predpisy občianskoprávne, konkrétne ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a k nemu patriaci vykonávací predpis § 3 ods. 1 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. Výška úroku z omeškania nikdy nedosahovala 30 % a ani prípadná dohoda o výške úroku z omeškania nemôže prekročiť najvyššiu prípustnú výšku určenú zákonom. Dohoda zmluvných strán môže byť iba o nižšej výške sankcie za omeškanie a nad rámec zákona je dohoda neplatná.

Vo vzťahu k naliehavému právnemu záujmu žalobkyne ako spotrebiteľky na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky uviedol, že vyplýva priamo zo zákona (§ 53a Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.) a týmto určením sa napĺňa Smernica Rady č. 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v snahe zabrániť neustálemu používaniu neprijateľnej zmluvnej podmienky. Vo vzťahu k námietke žalovaného o nedostatku podmienky konania súd uviedol, že nebol dôvod na rozhodnutie o zastavení konania, nakoľko žalobkyňa nedostatok podmienky konania na základe výzvy súdu dodatočne odstránila.

O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle ust. § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Prvoinštančný súd následne opravným uznesením č. k. 8Csp/199/2017-71 zo dňa 15.05.2020 opravil záhlavie rozsudku v časti bydliska žalobkyne.

3. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Namietal procesnú subjektivitu žalovaného v spore. Poukázal na to, že žalovaný nemá spôsobilosť byť stranou civilného sporového konania. Absencia označenia subjektu u žalovaného je procesnou vadou s právnymi účinkami. mBank S.A., pobočka zahraničnej banky je organizačnou zložkou podniku a organizačná zložka podniku nezískava právnou subjektivitu aj napriek jej zápisu do obchodného registra. Poukázal na ustanovenia týkajúce sa spôsobilosti byť účastníkom konania vyplývajúce z Civilného sporového poriadku, ako aj na ust. § 2 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, v zmysle ktorého a výpisu z obchodného registra Okresného súdu Bratislava I. oddielu Po vložka č. 2310/B vyplýva, že žalovaný je organizačnou zložkou podniku zahraničnej banky mBank SPÓLKA AKCYJNA, akciová spoločnosť so sídlom Senatorska 18, Varšava, 00-950, identifikačné číslo 001254524 zapísaná v Národnom súdnom registri vedenom Okresným súdom v meste Varšava, 12. obchodné oddelenie pod číslom KRS 0000025237, ktorá podniká na území Slovenskej republiky prostredníctvom organizačnej zložky, ktorú má umiestnenú na území Slovenskej republiky. Ďalej poukázal na ustanovenia týkajúce sa posúdenia odštepného závodu ako organizačnej zložky, a to ust. § 21 ods. 2 vety prvej, ods. 3 a § 7 ods. 1 Obchodného zákonníka s tým, že uviedol, že organizačná zložka podniku zahraničnej osoby je zákonne upravená v § 21 ods. 3 Obchodného zákonníka ako pomerne častá forma podnikania zahraničnej osoby na území Slovenskej republiky. Zapisuje sa do obchodného registra ako verejného zoznamu v zákonom stanovených údajov, ktorého súčasťou je aj zbierka zákonom stanovených listín. Tento zápis organizačnej zložky však nie je spojený so vznikom právnej subjektivity, lebo organizačná zložka podniku zahraničnej osoby sa zápisom do obchodného registra nestáva právnickou osobou, nie je právnym subjektom a nemá subjektivitu. Podľa názoru žalovaného sa jedná o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, ak je žalovaný subjekt len ako organizačná zložka zahraničnej právnickej osoby.

Ďalej poukázal na to, že žalobkyňa opakovane porušila zmluvné povinnosti, a preto došlo k predčasnemu zosplatneniu zostatku úveru k 3.10.2011. Žalobkyňa neuhradila zostatok zosplatneného úveru, a preto žalovaný si uplatnil súdnou cestou vydanie platobného rozkazu. K zaplateniu zostatku úveru bola žalobkyňa zaviazaná, a to platobným rozkazom vydaným Okresným súdom Prešov dňa 4.4.2013 pod sp.zn. 11Ro/72/2013. Už v tomto konaní príslušný konajúci súd prejedlikoval, že zmluva neobsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktoré ex offo bol povinný posudzovať. Podľa názoru žalovaného, žalobkyňa okamihom uzavretia zmluvy o poskytnutí hotovostného úveru mPôžička dňa 18.12.2008 vedela, že zmluva môže obsahovať neprijateľnú zmluvnú podmienku, počas existencie trvania zmluvy si mohla uplatniť právo na určenie niektorej z podmienok zmluvy za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Uplatnený nárok považoval za premlčaný.

Ďalej poukázal na existenciu naliehavého právneho záujmu a uviedol, že podľa jeho názoru, uplatnenou žalobou žalobkyňa nemá úmysel odstrániť spornosť práva, lebo právny nárok žalovaného bol judikovaný platobným rozkazom a žalobkyňa bola zaviazaná k úhrade uplatnenej sumy. Navrhol zrušiť napadnutý rozsudok a konanie zastaviť.

4. Žalobkyňa sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadrila.

5. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 CSP preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 385 CSP a contratio, pričom dospel k záveru, že rozhodnutie je v napadnutom rozsahu vecne správne.

Oboznámením sa s obsahom spisu, odôvodnením napadnutého rozhodnutia, zisteným skutkovým stavom, ako aj právnym posúdením uplatneného nároku, odvolací súd konštatuje, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie.

V konaní nebolo sporné, že predmetná zmluva predstavuje spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a v čl. 9 bode 9.2 obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku spočívajúcu v neprijateľnej výške úroku z omeškania 30 % ročne, ktorá prekročuje najvyššiu prípustnú výšku určenú zákonom. Takéto dojednanie úroku z omeškania obchádza zákon a preto je v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná. Túto skutočnosť žalovaný v priebehu prvoinštančného, ani odvolacieho konania nenamietal.

6. Námietka premlčania nároku žalobkyne na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nebola dôvodná. Platná právna úprava nestanovuje lehotu, v ktorej je možné uplatniť neprijateľnosť resp. neplatnosť právneho úkonu - dojednanie zmluvnej podmienky. Spotrebiteľ sa môže jej neplatnosti domáhať kedykoľvek. V praxi nie je vylúčená ani možnosť domáhať sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky aj po skončení právneho vzťahu, z ktorého zmluvná podmienka vyplývala, k čomu odvolací súd poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 2CoCsp/13/2020 zo dňa 23.10.2020: „Ak súd zistí, že v súdnej veci o neprijateľnú zmluvnú podmienku ide, žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky zamietnuť nemôže, a to bez ohľadu na to, či sa spotrebiteľ domáha určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky samostatnou žalobou, alebo pri podmienkach, aké sú obsiahnuté v § 298 ods. 2 CSP a tiež bez ohľadu na to, či žaloba smeruje proti obchodníkovi, ktorý je autorom neprijateľnej zmluvnej podmienky, alebo proti jeho právnomu nástupcovi a bez ohľadu na to, že o neprijateľnosti tejto zmluvnej podmienky, už bolo v inom súdnom konaní, ale z iného právneho vzťahu, založenom iným právnym úkonom rozhodnuté, a to aj v prípade, ak by sa súdne konania týkali tých istých strán a bez ohľadu na to, či v prípade úverového právneho vzťahu, už úver splatený bol, alebo nebol.“

7. Odvolací súd za nedôvodnú považoval aj námietku nedostatku naliehavého právneho záujmu na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Súdny sú povinné ex offo poskytnúť ochranu pred takýmito neprijateľnými zmluvnými podmienkami a zabezpečiť spotrebiteľovi, aby nimi nebol viazaný. Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že v prípade žaloby spotrebiteľa o určenie/vyslovenie neprijateľnosti alebo neplatnosti zmluvnej podmienky nie je potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 27/2018 z 28.3.2019). Aj po zmene procesných predpisov s účinnosťou od 01.07.2016 (prijatím nového procesného kódexu v podobe CSP) možno konštatovať, že v prejednávanej veci odôvodňuje určenie neprijateľných zmluvných podmienok ustanovenie § 137 písm. c) CSP v nadväznosti na ustanovenie § 298 ods. 2 CSP, ktorý priamo ukladá súdu, aby v prípade určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky uviedol vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, resp. zmluvných podmienok. Napokon právo žalobcu - spotrebiteľa domáhať sa určenia takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky vyplýva aj z ustanovenia § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, z čoho vyplýva, že (v korelácii so spomínaným ustanovením § 298 ods. 2 CSP) spotrebiteľ - žalobca má vždy naliehavý právny záujem na určenie neprijateľnosti takejto zmluvnej podmienky za situácie, že samotný súd prvej inštancie zistil neprijateľnosť takejto zmluvnej podmienky, resp. zmluvných podmienok a v závislosti od toho aj vo veci rozhodol.

8. Prvoinštančný súd sa správne vysporiadal aj s otázkou pasívnej vecnej legitímácie žalovaného odkazujúc na relevantnú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 365/2013 a v tejto súvislosti odvolací súd plne odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia. Pri nesplnení procesných podmienok konania je potrebné rozlišovať, či ide o nedostatky odstrániteľné, alebo

neodstrániteľné. Nedostatok v podmienke konania, pokiaľ nejde o neodstrániteľný nedostatok, nie je vadou konania s následkom jeho zastavenia. Za neodstrániteľné nedostatky podmienky konania je považovaný nedostatok právomoci súdu, litispendencia (prekážka začatého konania), res iudicata (prekážka právoplatne rozhodnutej veci). Za odstrániteľné nedostatky podmienky konania sa považuje neúplnosť návrhu na začatie konania, nedostatok príslušnosti súdu, procesná nespôsobilosť účastníka, nedostatok zastúpenia účastníka konania. Odstrániteľné nedostatky majú tie dôsledky, že súd sa musí pokúsiť tieto nedostatky v súčinnosti s účastníkmi konania odstrániť. Uvedený názor podporuje aj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 143/2006 (ZSP 84/2006), podľa ktorého pokiaľ procesný úkon účastníka konania neobsahuje zjavnú nesprávnosť, ktorej odstránenie nevyžaduje značnú procesnú aktivitu súdu, súd je povinný dať účastníkovi konania možnosť túto nesprávnosť napraviť ďalším procesným úkonom. Opak by bol ničím neodôvodnený, formalistický a svojvoľný postup v rozpore s čl. 1 a čl. 46 ústavy.

Žalobkyňa v žalobe ako žalovaného uviedla subjekt mBank S.A., pobočka zahraničnej banky, Pribinova 10, Bratislava, IČO 36 819 638. Výzvou č.k. 8Csp/199/2017-17 zo dňa 16.4.2018 bola žalobkyňa vyzvaná na odstránenie vady žaloby s poučením, ako je potrebné vadu odstrániť a s upozornením o možnom odmietnutí podania. Podaním z 18.4.2018 žalobkyňa opravila zrejmu nesprávnosť označenia žalovanej na subjekt bBank Spółka Akcyjna, Senatorska 18, 00-950 Varšava, Poľská republika, zapísaná v Národnom súdnom registri vedenom Okresným súdom v meste Varšava, 12. obchodné oddelenie, pod číslom KRS 0000025237, ktorá podniká na území SR prostredníctvom mBank S.A., pobočka zahraničnej banky, Pribinova 10, 811 09 Bratislava, IČO 36 819 638.

Správne postupoval prvoinštančný súd, keď umožnil žalobkyni zjavnú nesprávnosť, ktorej odstránenie nevyžaduje značnú procesnú aktivitu súdu, keď dal jej možnosť túto nesprávnosť napraviť ďalším procesným úkonom, navyiac, keď vo vzťahu k žalovanému nedošlo k zásahu do jeho procesných práv, pretože skutkové tvrdenia žalobkyne sa týkali zmluvy uzatvorenej s predchodcom mBank Spółka Akcyjna, Senatorska 18, 00 950 Varšava, Poľská republika, riadne označenej žalobkyňou.

9. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil, prihliadajúc aj na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky sp.zn. II.ÚS 78/05).

10. Rozhodnutiu prvoinštančného súdu vo veci samej zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania, ktorý odvolací súd, stotožňujúc sa s dôvodmi v rozhodnutí o trovách konania, postupom podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP, potvrdil.

11. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bola úspešná žalobkyňa, preto jej vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalovanému. Podľa § 262 ods. 1, 2 CSP o výške nároku rozhodne prvoinštančný súd.

12. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.